

25.65x34.32	1	7	עמוד	חג	מוסף	ישראל היום	30/04/2021	77106376-7
בנימין זאב הרצל - בהקשר לציונות - 80790								

יצחק (בוז'י) הרצוג

מנגינת ההיסטוריה

עיר הנופש סן רמו מזוהה אצל הישראלים בעיקר עם פסטיבלי זמר ונופש יוקרתי, אבל הצלילים שיצאו מהוועידה ההיסטורית ב־1920 נשמעים אצלנו עד היום • כמעט מבלי שיתכוונו לכך, באותו יום של תחילת האביב, בהחלטה רשמית אחת, הביאו ראשי המעצמות החבוטות אך המנצחות להקמת מדינת ישראל

חשיבות ועידת סן רמו - בהכרה ובקבלה של זיקת העם היהודי לארצו. עולים חדשים בנתב"ג צילום: גדעון מרקוביץ

ע שרים וחמישה באפריל 1920 לא היה שונה במיוחד מהיום שקדם לו. אירופה המתאוששת מהמלחמה הגדולה, שסועה, קרועה ופצועה, טרודה בחלוקה מחדש של שלל האינטרסים המדיניים, בניסיון שיי מור של שאריות השאיפות הקולוניאליסטיות ובניי סיון להבין את הכוחות החדשים שצומחים מכל עבר: לאומיות מפה, הגדרות עצמאיות משם, בולשביקיות מהעבר האחר. הג'נטלמנים האירופאים שהתכנסו בסן רמו, איטליה, בהי ליפות שלושה חלקים מהודרות, כובעים לראשיהם ומקלות עץ ושנהב מהודרים אחוזים בידיהם, הגיעו מותשים משנה של שיחות על חלוקת העולם, משנות המלחמה ומהמחשבה על איך משקמים את מה שנטוה. לא בטוח שהם רצו לעשות היסטוריה. כמו במקרים רבים בתולדות האנושות, הם רק רצו לחזור הביתה בשלום.

אבל כמעט מבלי שיתכוונו לכך, באותו יום של תחילת האביב, בהחלטה רשמית אחת, הביאו ראשי המעצמות החבוטות, אך המנצחות, להקמתה של מדינת ישראל. בלימודי תולדות הציונות בישראל מוקירים ומנציחים בעיקר את הקונגרס הציוני הראשוני בבזל, שבו פרס בניי מין זאב הרצל את משנתו הציונית המהפכנית; את הצהרת הלוורד בלפור שסללה את הדרך להכרה בשאיפות של היהודים לבית משלהם; את תחילת העליות לישראל ואת המשך המלחמה על הארץ. אך לא רק בבזל ובלונדון הקמנו את מדינת היהודים, כי אם גם בסן רמו. למעשה, ועידת סן רמו ב־1920 היתה נקודת המפנה שהפכה את הצהרת בלפור - מסמך מכוון אך בעיקרו הצהרת מדיניות של בריטניה הגדולה - להסכם בינלאומי מחייב של כלל המעצמות באותה העת.

מהצהרה לתקומה

על שולחני בלשכתי בבניין ההיסטורי של המוסדות הלאומיים בירושלים ניצב כרך של 1,300 עמודים - עבודת הדוקטורט של פרופ' ז'ק פאול גוטייה, משפטן בינלאומי מקנדה, המאששת את זכויות ההיסטוריות של עמנו מכוח הדין הבינלאומי בארץ ישראל. פרופ' גוטייה קובע כי החלטת סן רמו שדרגה את תוקפה של הצהרת בלפור כמסמך בינלאומי מחייב.

הוא מוסיף כי החשיבות של ועידת סן רמו היתה בהכרה ובקבלה בינלאומית מחייבת ובת קיימא של הזיקה של העם היהודי לארץ ישראל ושל זכותו להגדרה עצמית.

נשיא התנועה הציונית, חיים ויצמן, בנואמו בוועידה הציונית בלונדון לאחר החלטת סן רמו קבע בהתרגשות כי "החלטת ועידת סן רמו המכירה בזכויות בפלשתינה-ארץ ישראל, היא האירוע הפוליטי המכונן ביותר בכל ההיסטוריה של תנועתנו, ולא אגוים אם אומר - בכל ההיסטוריה של עמינו מאז יצאנו לגלות".

ועידת סן רמו היתה גם הבסיס הרשמי הראשוני להקמת הסוכנות היהודית: בהחלטה להכיר בזכותו של העם היהודי על ארץ ישראל ובקידום התיישבותו בה, נאמר גם שתוקם "סוכנות יהודית" לניהול הקשר בין המנדט הבריטי לבין ההתיישבות בארץ. מה שהחל כלשכה בתוך ההסתדרות הציונית העולמית התפתח לארגון עצמאי שכונן סופית ב־1929, ארגון יהודי משפיע ובעל עוצמה שהביא למימושה

ענפה בתוך מדינת ישראל ומחוצה לה בתוככי הקהילות היהודיות בתפוצות: חיזוק הקשר בין יהדות התפוצות למדינת ישראל וההפך, חיזוק הזהות היהודית בתפוצות, חיזוק הקהילות בתפוצות, ביטחון קהילות יהודיות ברחבי העולם ומאבק באנטישמיות.

במדינת ישראל הוקמו מרכזי קליטה ודיוור ציבורי לקשיי שים ולניצולי שואה, קודמו פרויקטים להשתלבותם היעילה של העולים החדשים בחברה הישראלית ופרויקטים חברתיים רבים בתוככי החברה הישראלית בכלל המגזרים שלה להעצמה ולקידום של אוכלוסיות מוחלשות.

בשנים שחלפו מאז, לא היטשטשה תחושת המסירות למען המטרה: בין שבאמצעות שליחים לקהילות, ארגונים, קמפוסים ותנועות נוער ובין שבאמצעות שותפויות בין ערים ובתי ספר או בתוכניות העצמה ותיקון עולם, וכמוכן בהמשך הסיוע ליהודים בתפוצות לעלות לישראל - הסוכנות היהודית נמציאת בכל רחבי העולם כדי לשמר ולחזק את הקשר שבנינו, בני העם היהודי באשר אנו, לבין עצמנו ולישראל.

עיר הנופש האיטלקית סן רמו מזוהה בישראל בעיקר עם פסטיבל הזמר המפורסם שהחל בשנות ה־50 של המאה הקודמת. זמרים אופנתיים, מכוניות יפות ומטפחות מתנופפות חלפו ביעף, נעלמו כבר מחיינו; אך את מנגינת ההיסטוריה שנשעה מעתה בוועידת סן רמו, לפני 101 שנים, אי אפשר להפסיק. •

יצחק הרצוג הוא יו"ר הסוכנות היהודית

של הצהרת בלפור הלכה למעשה באמצעות קידום ישראל לתקומתה, וכיום לארגון היהודי הגדול והחשוב ביותר בתבל, שאני גאה לעמוד בראשו.

החלוצים המדיניים

101 שנים חלפו מאז, ועדיין מרגש לחשוב על אותם החלוצים מדיניים שסללו את הדרך להכרה בזכות קיומה של מדינת ישראל שתוקם כמעט ארבעה עשורים לאחר מכן. ראש וראשון להם ד"ר חיים ויצמן ז"ל, נשיאה הראשון של מדינת ישראל. הסוכנות היהודית של היום שינתה פניה מאז: מדינת ישראל קיימת, חזקה ומבוססת בארצה; אתגרי יהדות העולם שונים כעת; אבל גם אם ייכנסו חיים ויצמן ורודר בן־גוריון בשערי המוסד שהם הניחו את יסודותיו, בוודאי יוכלו לזהות את אותם ערכים שהנחו אותם ואת ההכרה העמוקה בצדקת קיומה של מדינת ישראל כמדינת הלאום של העם היהודי. מעמדנו מאז השתנה: במקום לחזור על הפתחים של מנהיגי עולם - הפכנו למבוקשים: בפגישותיי עם מנהיגים בכל רחבי תבל אני זוכה לשמוע הערכה והתפעלות מהדרך שעשינו כאומה ומהשיגינו. בראש מורם ובלב מלא גאווה אני מייצג את ישראל בפגישות רבות ומהרהר מה ארוכה הדרך שעשינו מאותן פגישות של ויצמן, בן־גוריון ומנהיגי הציונות לדורותיהם ועד היום. הסוכנות היהודית העלתה מאז ארצה יותר מ־4 מיליון עולים מרחבי העולם וסייעה בהקמתם של כ־900 יישובים ברחבי המדינה. הסוכנות היהודית הרחיבה את כנפיה לפעילות

בפגישותיי עם מנהיגים בכל רחבי תבל אני זוכה לשמוע הערכה והתפעלות מהדרך שעשינו כאומה ומהשיגינו. בראש מורם ובלב מלא גאווה אני מייצג את ישראל בפגישות רבות, ומהרהר מה ארוכה הדרך שעשינו מאותן פגישות של ויצמן, בן־גוריון ומנהיגי הציונות לדורותיהם ועד היום